СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 263. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 11. падолиста, 1927. VOL. XXXV. No. 263. Jersey City, N. J., Friday, November 11, 1927. THREE CENTS.

ВИСЛІД ВИБОРІВ СКРІПЛЯЄ СМИТА

В КЕНТАКІ ВИГРАЛИ ПРИХИЛЬНИКИ ПЕРЕГОНОВИХ ЗАКЛАДІВ, У РЕДІНҐУ СОЦІЯЛІСТИ.

ВАШИНҐТОН, 9. падолиста. — Учорашні вибори викликають серед місцевих ґазет та в політичних кругах багато міркувань.

Найбільше цікавляться вони сими виборами, на скільки вони мають уплив на слідуючі президіяльні вибори, що відбудуться у слідуючому році.

З того боку дивлячися, побіда нюйорського ґубернатора Смита виходить як ще одно підтвердження догаду, що становище Смита, що далі, то тим більше скріпляється.

У стейті Кентакі, де вибори зазначилися проливом крови, повалено при виборах кандидата на ґубернатора, котрий був за тим, щоби заборонити заклади на кінські перегони.

Загальну увагу звернули на себе також вибори у місті Редінґу, в стейті Пенсилвенії, де соціялісти захопили в свої руки весь міський уряд.

КЛАРК, АҐЕНТ СИНКЛЕРА, НЕ ХОЧЕ ЗІЗНАВАТИ ПЕРЕД СУДОМ.

УРЯД ВІЗВЕ ЙОГО ЩЕ РАЗ.

ВАШИНҐТОН, 9. падолиста. — Шелдон Кларк, віцепрезидент Синклерівської Нафтової Компанії, відмовив зізнань спеціяльній лаві присяжних суддів, що розслїджує безправні натиски приятелів Фола й Синклера на лаву присяжних суддів, що їх мала судити за нафтові обманьства.

Уряд заявив, що він візве Кларка до ставлення на суд ще раз завтра, а коли він сього не зробить, буде ставити його на суд за непослух судовому приказови.

„ЗЛОЧИННА ФИЛЯ ЗАХОПЛЮЄ АМЕРИКАНСЬКЕ ПУБЛИЧНЕ ЖИТТЯ".

СЕНЗАЦІЙНА ОСТОРОГА ПРОФЕСОРА.

НЮ ЙОРК, 9. падолиста. — Нині отворено тут тридневу конференцію для розсліду уряду. Др. Лутер Ґулик, професор політичних наук на Колумбійськім університеті, виголосив промову, яка звернула на себе широку увагу. Бесідник вказав на широко розголошену „филю злочинців", а відтак показав, що від якогось часу Америка дає ряд лячних скандалів у публичнім життю. З того він робить заключення, що „филя злочинців" починає тепер переноситися на політичне життя, і коли Америка не зарадить сьому, то американське публичне життя буде до ґрунту здеморалізоване.

ЗАГОВІР ВЯЗНИКІВ ДОБУТИСЯ НА ВОЛЮ.

ПРОВІДНИК БАНДИ ПРОБИВ ЧЛЕНА, ПІДОЗРІЛОГО ЗА ЗРАДУ.

ДАНЕМОРА, Ню Йорк, 9. падолиста. — Зарядови місцевої вязниці вдалося розкрити дуже хитро оброблений заговір банди опришків, відбуваючих досмертну вязницю, які хотіли добутися на волю з вязниці, вистрілявши всіх, що ставалиб їм на перешкоді.

Заряд вязниці довідався на час про сей заговір та сконфіскував ладунок оружа, як він прийшов до вязниці. Коли члени банди побачили, що заповіджене оружа не прийшло, провідник банди пробив ножем одного члена банди, котрого вони підозрівають, що се він зрадив зарядови плян вязників.

ПЕРЕЛОВИЛИ ХИТРОГО ПАЧКАРЯ ДІЯМЕНТІВ.

НЮ ЙОРК, 9. падолиста. — З корабля Лепленду, що приїхав до сього порту в понеділок вечером, висів між инчими пасажирами Флорент Ламонт, другий електричний інжинер корабля. Коли він виходив на беріг, митові урядники сейчас звернули на нього увагу, бо він, людина низького росту, мав величезні черевики. Коли урядники приглянулися черевикам, найшли в них діяментів вартости 100,000 долярів, які Ламонт видно хотів перепачкувати в Америку без мита.

Митові урядники кажуть, що заарештувавши сього Ламонта, вони попали на цілу шайку хитрих пачкарів діяментів.

СЛІДСТВО НАД ПОЖАРОМ У КАТОЛИЦЬКІМ СИРОТИНЦИ.

БЕРНАРДСВИЛ, Ню Джерзі, 9. падолиста. — Поліція розслїджує пильно жерело пожару римо-католицького сиротинця в сій місцевости минувшого вівтірка, в котрому згинуло троє сиріт. Тіл попалених дітий не найдено. Поліція думає, що пожар почався з проточини в нафтовій печі сиротинця.

ПОЛІСМЕН-УБИЙНИК ПЕРЕД СУДОМ.

НЮ ЙОРК, 9. падолиста. — Розправа проти нюйорського полісмена Ґрейема, що мав убити свого приятеля платничого Прета, якого поліція казала йому стерегти, ще не покінчилася. На нинішній сесії суду стануло двох дозрілих свідків, які бачили обжалованого в тунелю, в якім найдено в авті тіло Прета.

Ґрейем далі мовчить як заклятий.

КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ ТВЕРДОГО ВУГЛЯ.

МОНТ КАРМЕЛ, Па., 9. падолиста. — Тут почалася нині конференція властителів копалень твердого вугля та майнерської юнії в справі дальших відносин між ними. Голова майнерської юнії Луис підчеркнув, що промисел потребує довших контрактів, щоби часті перерви в праці не потрясали промислом.

ШКОЛА ЗЛОЧИНЦІВ.

ШИКАҐО, Ілл. — Недалеко від поліційної стації, при Шикаґо улиці, відкрито школу, в якій учено грабежі й бандитизму. Школа мала своїх аґентів, які вербували „студентів" по всіх частях міста. За „науку" плачено високий гонорар. Кількох „учителів" арештовано. Догадуються, що у місті є богато таких шкіл.

КАНАДА ХОЧЕ ЙТИ СЛІДОМ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

ОТАВА. — Ґубернатори поодиноких канадійських провінцій домагаються зміни теперішнього іміґраційного закона через те, що після їх гадки, більшість іміґрантів є проступниками. Ґубернатори є за тим, щоби у Канаді заведено такий самий іміґраційний закон, який істнує вже у Злучених Державах. Над сею справою буде застановлятися незадовго канадійський парлямент.

ЖИДИ, ЩО ВІРЯТЬ В ІСУСА ХРИСТА.

БУДАПЕШТ.— Основано тут нову релігійну секту Жидів, що вірять в Христа, хоч не відрікаються своєї релігії. Вони зовуть себе „Ізраільтянами, що вірують в Ісуса Христа". Більшість членів нової секти — се інтеліґентні люде, учителі, лікарі, адвокати. Є між ними й кількох студентів, що вчаться на рабінів.

В часі перших релігійних зборів прочитано в жидівській мові молитву „Отче наш". Опісля кількох бесідників висказали надію, що новій секті поведеться спровадити молодь на релігійну дорогу.

РИКОВ ПРО СВІТОВУ РЕВОЛЮЦІЮ.

МОСКВА. — Голова совітських народніх комісарів, А. Риков, заявив перед кількома днями слідуюче: „Заграничні часописи обвиняють мене, що я роблю революційні заяви. Я мушу пригадати, що я є головою революційного совіту й революційної держави. Ми прийшли до заключення, що наш прапор — є прапором революції, а одиноким способом управи є революція й диктатура пролетаріяту й що для революціонерів цілого світа є Совітський Союз — революційною батьківщиною. Тому ми ніколи не залишимо своїх революційних кличів до гнетених народів цілого світа".

ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ ЧУЖИНЦІВ В АВСТРІЇ.

ВІДЕНЬ. — Австрійське правительство внесло у парляменті законопроект, силою якого забороняється чужинцям, без спеціяльного дозволу влади, набувати нерухоме майно.

ОСТАННІ ВИБОРИ В ФІНЛЯНДІЇ.

В липні відбулися вибори до парляменту в Фінляндії. Число жінок виносить 16 на 200 послів. Втрачено в порівнанню з минулим парляментом один мандат з рамени соціялістичної партії.

САМОГУБСТВО УКРАЇНЦЯ.

ЕМЕРСОН, Ман., Канада. — Поповнив тут самогубство, у неділю, 23 жовтня, Василь Калдар. Його повішеного трупа найдено в опущеній стайні, на фармі С. Косована, $7\frac{1}{2}$ миль на північний схід від місцевости Ґардентави. Покійник числив 67 літ і полишив жінку, дочку й 2 синів.

АҐІТАЦІЯ ЗА ПРОГИБІЦІЄЮ В РУМУНІЇ.

ЧЕРНІВЦІ, 8. падолиста. — Відбулася тут перша Антиалькоголічна Конференція. Брало у ній участь 68 репрезентантів прогибіційних товариств з усіх частей Румунії, як рівнож репрезентанти української, польської, німецької й угорської національної меншости. Учасники конференції устроїли величавий похід улицями Чернівець; в часі походу несено прапори з написями: „Ідім слідами Америки! Проч з алькоголем". Представники національних меншостей, що брали участь в поході, були убрані у своїх національних костюмах. Префект міста, у порозумінню з центральним правительством, видав розпорядок, щоби у торгові дні усі шинки й льокалі, де продається алькоголічні напитки, були замкнені.

Міністер публичних робіт приобіцяв конґресови попертя правительства у заведенню прогибіції в Румунії.

Патріярх румунської церкви й член реґенції, Мирон Кристеа запевнив конференцію, що румунська православна церква ужие усіх сил, щоби викорінити пянство.

Міністер фінансів, В. Братіяну заявив, що Румунія у протягу 10 літ буде цілком „сухою".

ВЕСНЯНІ ПЛЯНИ СОВІТІВ.

ЛОНДОН, Анґлія. — „Санедй Кронікл" подає з Царгороду, що большевицький ґен. штаб плянує на весну вмаширування червоних війск до Іраку при рівночасній диверс. акції в Персії. СРСР. хоче так втягнути Анґлію до війни в Азії, що довела би до розпаду брит. імперії.

„КАЙЗЕР" ВІЛЬҐЕЛЬМ І РАСПУТІН.

БЕРЛІН. — У однім з берлінських театрів мають незадовго відіграти театральну штуку ґр. А. Толстого під н. „Распутін", у якій між иншими особами виступає також бувший німецький цісар Вільгельм II.

Екскайзер Вільгельм запротестував через свого адвоката проти такого пониження його особи, однак директор театру думає не звертати уваги на сей протест.

АСЕКУРАЦІЯ ПРОТИ СУХІТ.

РИМ. — З нагоди річниці вмаширування фашистів до Риму рішив Муссоліні ввести в Італії примусову асекурацію проти сухіт. За одержані в той спосіб гроші думають основати в Італії санаторію для 20,000 дітей.

ПОЛАГОДА ПРАВА ГОРОЖАНСТВА ЖИДІВ У ЛАТВІЇ.

РИГА, 8. падолиста. — Справу горожанства Жидів, що мешкають від многих літ у Латвії, рішить всенародне голосування, хоч видавалося, що закон, ухвалений латвійським соймом, рішив раз назавжди сю справу.

Правительство рішило зарядити всенародне голосування по тім, як націоналістична опозиція накинулася на правительство, що воно відноситься дуже прихильно до Жидів.

Націоналісти поставили внесок у соймі, щоби правительство відкликало сей закон, бо „Жиди захопили силою владу й правлять краєм при помочі соціялістів". Премієр Сконек, соціяліст, відповів, що націоналісти є невдоволені не законом, признаючим горожанство Жидам, але через те, що демократичні жидівські меншости поперли соціялістичних кандидатів при послідних виборах.

СУМНА ПРИГОДА З ЛІТАКОМ.

Сумний конець веселої забави на Білоруси, у Польщі, мало село коло Плоцка. Край села спустився літак, бо заблудив тай забракло йому бензини. Тамошні селяни ще ніколи зблизька не бачили літака і тому в селі настала втіха. Старі постарались о бензину, парубки о музику а богатші і про почастунок не забули. Коли керманич літака (пільот) попоїв тай забавився, хотів відлетіти. Але кількох сміливих домагались від пільота, щоб літак трохи поносив їх над селом. Пільот згодився. Підлетів з людьми, а коли літаком спускався, зачіпив о стодолу і в літаку зломалось крило та впало на шинкарку Лаю Гельман і на місці її убило. Літак щасливо спустився на землю.

АНҐЛІЙСЬКИЙ ЕСТЕТИЧНИЙ ЧАСОПИС.

Анґлійський часопис, присвячений естетиці, пише: Таємна сила, гнучкість і свобода отсе жадання, яке сучасне життя вимагає від людського тіла як мужеського так і жіночого. Хід модної женщини мусить бути сильний, гнучкий і зграбний. Услівям такого ходу є відповідна обува. Мода тим разом розумно прихиляється до жадань естетики і гиґієни і вимагає як викінчення елеґантної обуви ґумових обцасів.

„10 РОКІВ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ НА УКРАЇНІ".

Під такою назвою намічено орґанізувати в Харкові в наступному році всеукраїнську музичну виставку досягнень музичної укльтури на Україні за 10 років. Художня секція Держнаукметодкому НКО плян проведення музичної виставки, поданий музкомом, затвердила. В цьому році в листопаді відбудуться в округах окружні музичні виставки і потім матеріяли з них підуть на всеукраїнську виставку.

КОМУНІСТИЧНИЙ ПОСОЛ УТІК, ЗАБРАВШИ ПАРТІЙНІ ФОНДИ

ПАЩУК, НОВОНАВЕРНЕНИЙ КОМУНІСТИЧНИЙ ПОСОЛ, ЗДЕФРАВДУВАВ $25.000 ПАРТІЙНИХ ФОНДІВ.

ВАРШАВА, 9. падолиста. — Телеграфічні вістки з Варшави подають, що за послом Пащуком, який зник недавно у таємний спосіб, пошукують тепер як за дефрандантом $25.000 партійних фондів. Згадані гроші вислано з Америки на партійні цілі й повірено опіці посла Пащука. Спочатку думали, що згаданого посла, по його повороті до партії, убито в таємний спосіб. Тепер однак показуеться, що посол Пащук, забравши партійні гроші, прислані з Америки, утік до котроїсь заграничної держави й там укриваеться.

БЕЗРОБІТНА АРМІЯ МАЙНЕРІВ МАШИРУЄ ДО ЛОНДОНУ.

250 МОЛОДИХ ВАЛІЙСЬКИХ МАЙНЕРІВ З ЧЕРВОНИМИ ПРАПОРАМИ, ЗІ СПІВОМ РЕВОЛЮЦІЙНИХ ПІСЕНЬ, В ДОРОЗІ ДО СТОЛИЦІ КРАЮ.

ЛОНДОН, 9. жовтня. — 250 молодих валійських вуглевих майнерів, співаючи революційні пісні й з червоними прапорами в руках, машированть до Лондону. Там мають вони зажадати від правительства й парляменту запомоги як для занятих майнерів, так і для безробітних. Машируюча армія робітників робить 15 миль на день, а по дорозі приймають її на нічліг і гостять льокальні юнії, а також „Армія Спасення". На червоних прапорах, які вони несуть, находяться слідуючі написи: „До Лондону, осідку наших нещасть" і „Домагаємося хліба для наших родин. Справедливости для майнерів".

Від хвилі некорисної полагоди вуглевого страйку положення вуглевих шахтярів ставало з дня на день гірше. Заведення 8-годинного дня праці спричинило надмір добутого вугля й тим самим знижку його цін. Тепер ніякий вуглевий дистрикт в Анґлії не може похвалитися якимнебудь зиском.

УГОРСЬКІ КОМУНІСТИ ОКЛИКАМИ РАДОСТИ ВИТАЮТЬ ЗАСУД НА ВЯЗНИЦЮ.

БУДАПЕШТЕНСЬКИЙ СУДДЯ ЗАСУДЖУЄ 46 КОМУНІСТІВ ЗА ЗАҐОВІР ПРОТИ ЦІЛОСТИ ДЕРЖАВИ.

БУДАПЕШТ, 9. падолиста. — Угорські большевики приняли засуд на вязницю серед радісних окликів в честь комунізму.

Їх оклики радости спричинили велике заміщання у судовій салі. Золтана Шанто й 46 инших комуністів признано винними бунту й заговору проти цілости держави.

Шанта засуджено на $8\frac{1}{2}$ літ вязниці, полученої з тяжкою працею, а Стефана Ваґі на $4\frac{1}{2}$ літ вязниці. Инших комуністів засуджено від 8 місяців до 4 літ вязниці. Обжалувані, яких увільнено, чулися нещасливими через те, що не можуть терпіти разом зі своїми товаришами. Крім сього, засуджено їх додатково за погірдливе поведення відносно суду й за спричинення заміщання у суді на 5 днів темниці, на хлібі й воді.

Шанто, по поваленню режіму Белі Куна на Угорщині, утік до Совітської Росії. Сеї весни вернув він назад до Угорщини й почав формувати комуністичні орґанізації серед селян і робітників. Його арештовано й разом з товаришами поставлено перед военний суд, який переказав сю справу цивільному судови.

ПЕРЕШКОДИ ВІДІГРАННЮ ШТУКИ „РАСПУТІН".

БЕРЛІНСЬКИЙ СУД ПРИКАЗУЄ УСУНУТИ ІМЯ РОСІЙСЬКОГО КУПЦЯ ЗІ ШТУКИ.

БЕРЛІН, 9. падолиста. — Комуністичний театр, який недавно основано в Берліні, має богато перешкод у відіграннію штуки „Распутін": Насамперед, бувший німецький цісар Вільгельм запротестував проти виведення своєї особи на сцену. Тепер знова запротестував проти представлення себе на сцені російський купець Рубінштайн, який живе у Парижі. За царських часів грав він визначну ролю у петроградських двірських кругах.

На сцені представляеться його як немилосерного визискувача й німецького шпига. Проти сього вніс Рубінштайн скаргу перед берлінський суд, у якій твердить, що представлення його як німецького шпига зруйнує його підприємство. Суд прихилився до скарги Рубінштайна й заборонив театрови виводити його особу на сцену а також приказав вичеркнути його імя зі штуки.

ЗАСІДАННЯ ЛІҐИ НАЦІЙ ВІДБУДЕТЬСЯ 5. ГРУДНЯ.

НА ПОРЯДКУ ДНЕВНІМ ПЕРШОГО ЗАСІДАННЯ НАХОДИТЬСЯ СКАРГА ЛИТВИ ПРОТИ ПОЛЬЩІ.

ЖЕНЕВА, 9. падолиста. — Квартальне засідання Ліґи Націй відбудеться дня 5 грудня. На дневнім порядку першого засідання поставлено скарґу Литви проти Польщі. У своїй скарзі закидує Литва Польщі переслідування й арешт литовських священиків у виленськім окрузі, як теж замкнення литовських шкіл. Ті події мають загрожувати мирному пожиттю обох країв. Посли аліянтських держав стараються вплинути на Литву, щоби вона вицофала свою скаргу, аби тим чином оминути небажане для Ліґи Націй обговорювання заняття виленського округа Польщею.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays and Holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY N. J.

БРАТ БРАТОВІ

Є між нами ще доволі таких, що навіть на національній катастрофі в краю спекулюють, що навіть з неї роблять свою „політику", себто звичайну кириню, що навіть ту гуманітарну акцію вживають до цего, щоби навіть при тій нагоді встромити ніж в груди свому братови. Бо застановившися тільки трохи холодно, кождий прийде до того переконання, що головна для нас річ: зібрати тут як найбільшу поміч для потерпівших від повені і чимскорше вислати її до краю. Колиж ми думаємо, що ту поміч в краю розкрадуть, що вона не дістанеться в руки потребуючих, що ті, що розділюють ту поміч, запродалися вже Ляхам — то шкода взагалі якунебудь поміч давати, бо коли так, то з нас, як нації, нічого путнього не вийде, а будемо хиба матеріялом для витворення кримінальних типів і моральних дегенератів. Коли на рідній землі є тертя навіть на полі гуманітарнім, то це рівнож сумний обяв, але той обяв дасться ще пояснити тими надзвичайно важкими обставинами, серед яких доводиться нашим братам жити під Польщею. Та в Америці тих причин немає, а є хиба кириня несовісних амбітників і нездарів, що нічого не зробили і нічого не роблять, а виринають тут час до часу як оборонці народньої справи, щоби легким коштом, коли не ділом, то хоч киринею, дати знати про свою „діяльність".

Та тут не будемо тим разом розводитися над тими типами, які знають тільки цей спосіб освідомлювання народу, коли брат пхає ніж в груди брата. Ми піднесемо иний факт, про який доносить нам наш громадянин Павло Стадник з Трентон, Н. Дж., а на який повинен звернути увагу наш широкий загал.

ОТО З РАМЕНИ ТОВ. ВІЛЬНІ КОЗАКИ, 116 ВІД. У. Н. СОЮЗА І 149 ВІД. „ПРОВИДІННЯ" В ТРЕНТОН, Н. ДЖ., УДАЛИСЯ ВІДПОРУЧНИКИ ДО УГРОРУСЬКОГО ГР. КАТ. ПАРОХА О. ЕВГЕНА ГОМІЧКА З ПРОСЬБОЮ, ЩОБИ ВІН ЗГАДАВ ЗА ПОВІНЬ В ГАЛИЧИНІ СЕРЕД НАШИХ ЗАКАРПАТСЬКИХ БРАТІВ-УКРАЇНЦІВ та щоби й вони прийшли з помочю, щоби і в тім великім нещастю заманіфестувати в той спосіб нашу національну єдність. о. Гомічко виголосив в церкві гарну проповідь на тему: **ПОМОЖІМ БРАТ БРАТОВІ. ХОЧ ІЗ ЗАКАРПАТТЯ, ЯК ГОВОРИВ О. ГОМІЧКО, МАЄМО СУМНІ ВІСТИ, ХОЧ І ТАМ БІДА, АЛЕ МИМО ТОГО МИ НЕ МОЖЕМО БУТИ ГЛУХІ НА НЕЩАСТЄ, ЯКЕ СТРІНУЛО НАШИХ БРАТІВ УКРАЇНЦІВ В ГАЛИЧИНІ.**

Отсе є гарний примір що до цего, як треба поступати в теперішню хвилю і як її треба визискувати для підйому духа, для національного обєднання, а не розбиття і кирині. В той спосіб, як поступили галицькі і закарпатські громадяне в Трентон, належить поступити нашим Українцям і по других місцевостях. Хай національна катастрофа в краю принесе нам в Америці ту користь, що біда зближить брата до брата, що широке українське серце забеться однаково у нас всіх, як це вже нераз бувало в важких для нашого народа хвилях.

АВТОКРАТІЯ ЧИ ДЕМОКРАТІЯ?

(Начерк реферату, який виголосив др. Володимир Клодницький на Четвертім Конгресі Обеднання).

— о —

Духова криза сьогоднішнього часу.

Наша державницька думка в нас сьогодня ще не так скристалізована як у націй, котрі або вже від давна мали свою державу, або в останніх часах її вже собі вибороли.

Нескристалізування наших державних думок мусимо пояснити так, що ми молода нація. Недавній ще кріпак перероджується в націю й тому не дивуймося, що він не має задеклярованої державної думки.

Окрім того, **ми сьогодня захоплені світовою кризою, яку тепер переживає людство. Сьогоднішний час є переломовим часом до нової доби в життю людства.** Цю кризу спричинила велика світова війна та революції, з котрих одні вже вибухли, **а другі ще жевріють сильним жаром невдоволення**, й по всякій правдоподібности незабаром вибухнуть. Переживаюче кризу людство є хворе. Кріза замітна не лише в цьому або тому краю, не лише в цій або тій політичній партії, не лише в цій або тій державницькій формі. Кріза замітна в лоні всіх ідей. Всі на наших очах реформуються. Що вчора було святістю, сьогодня є богохульством. Що вчора було ще ідеально добре, нині є безглуздям.

Взявши приміром під розвагу устрої держав, ми легко сконстатуємо, що в одних державах вчора ще народи покланялись царям, цісарям, королям і князям, а нині покланяються протилежній ідеольогії, ідеольогії народовластя. Навідворот, деякі партії, котрі вчора поклонялися революційним кличам, нині стремлять до жорстокої диктатури.

Навіть в одиниці завважимо певного рода кризу. Її духове „я" борикається само з собою і кидається в протилежних напрямах. Вчорашні заїлі монархісти стають сьогодня уміркованими демократами й боронять демократії. Вчорашні апостоли народолюбства стають тиранами і в крові топлять те, чому вчора покланялися. **Не лише людство, але й індивідуум переживає кризу.**

У кождій суспільности, у кождому краї, стоять напроти себе два ворожі табори, змагаються дві сили, з котрих одна штовхає людину до використовування другої людини, а друга наклонює людину бути гуманною людиною, жити не для себе а для других. Навіть у религійних спільнотах, які після науки Христа повинні проповідувати лише любов ближнього, ми бачимо кризу.

Кромі сеї загально-людської кризи бачимо в нашому життю ще спеціяльно українську кризу: політичну несконсолідованість, нездеклярованість; грубе поборювання одної партії другою, нетактичні напади одного сторонництва на друге, некультурна полеміка в пресі та найріжнороднійші орієнтації; голошення кождою партією, що, мовляв, лише вона має концесію на будову української держави. Цей нездоровий партійний егоїзм, цей хворий індивідуалізм провідників та песимізм широких верств народа, се почасти наслідки загально людської кризи, почасти спеціяльно нашої кризи.

Цю кризу в нашому громадському життї оздоровимо тоді, як кожда індивідуалістично настроєна одиниця найде вираз своїх індивідуалістичних мірковань і стремлінь в народньому організмі. Коли одиниця побачить, що як буде здоровий і сильний цілий народній організм, то й одиниця найде в ньому вдовлення, силу й здійснення цінностий матеріяльних і духових.

Ідеольогія демократії.

Зясувавши теперішну кризу людства, держав, суспільностий, ґруп і одиниці, ми мусимо ясно поставити собі перед очи, яким шляхом має іти наше державницьке життя, щоб воно не хворіло.

Передовсім треба тямити, що **держава, це гейби організм, в котрому цілий нарід має знайти собі щастя. Щоби зажити здоровим державним життєм, нам треба витворити собі ідеольоґію для добра цілости організму.**

Такою здоровою ідеольогією є **ідеольоґія демократії.**

Ідеольогія демократії, це хотіння зректися своїх індивідуальних цілий і пристрастий на те, щоб загалові було добре, **щоб народові, з котрого ми походимо, було добре.**

Демократія в дальшому розумінню це право на витворювання цих форм життя, які народові як цілости пособляють розвиток.

В кождій державі є якась кермуюча сила, яка встановляє закони, після яких має вестися життя народа того краю.

Стоячи сьогодня на передодні збудування своєї держави на цілій нашій етнографічній території, ми повинні дуже ясно освідомити собі, хто в нашій державі має бути творцем, джерелом тих всіх норм, які нормуватимуть життя наше й наших поколінь, багацтво нашої землі, одним словом, хто буде кормитися духовими й матеріяльними цінностями нашого народа.

В українській державі або нарід яко цілість буде джерелом норм свойого власного життя, або в ній одиниця із своїми прибічниками буде паном нашого життя.

Дві ідеольогії зі собою незгідні. Коли в нас витвориться ідеольогія народовластя, то ми допоможемо народові творити свій, для себе пожиточний закон і користуватися для добра цілого організму тими багацтвами, якими нас природа наділила. Така ідеольоґія, така святість душ наших, не дасть ніколи можности, щоби якийсь автократ, щоб якась шляхоцька група силоміць упхалася на чоло нашого народа.

Демократичні змагання на Україні в історичній минувшині.

Український нарід на протязі цілої історії стремів до заведення демократичного ладу на своїй землі.

Вже в княжій добі, за панування Ігоря й Ольги, ми бачимо, що нарід не погоджувався з тим, щоби наш княжий провід самовільно володів над народом і прикорочував його вольности. За панування Ігоря й Ольги ми бачимо кріваву боротьбу двох чинників: народовластного й монархістичного. Доказом сього боротьба Ігоря й Ольги з українським племенем Деревлян.

Другим спротивом в княжій добі проти монархістичного режиму можнаб уважати галицьке повстання проти Ярослава Осьмомисла, (цей володіє від 1153—1137), в якому княжий престол потерпів невдачу.

Згадавши про демократичні змагання в княжій добі, нам треба ще підкреслити, що вже в тійже добі ми бачимо сильно розвинену інституцію демократії. Тією демократичною інституцією є у нас сильно виероблене віче (сход). Ця інституція, головно на широкій Україні, протревала аж до нинішнього часу.

Українські віча (сходи) можнаб цілком добре порівняти з грецьким або римським вічем, вічем, яке, як відомо, відбувалось на forum — майдані і уявлялось собою законодатне тіло. Цю нашу інституцію можнаб цілком добре назвати **безпосередною демократією**, се значить, що в такій формі життя нарід безпосередно (без співучасти репрезентантів) творив собі закон. Сход наш видимо докладно в нашому давному праві, а головно у звичаєвому праві, якого навіть драконська московська держава не зуміла в цілости знищити. Відомою річею є ця обставина, що російське законодавство на території „Южной Россіи" уґляднило могутню силу давного українського звичаєвого права.

В козацькій організації ми рівнож бачили великі проблиски демократизму. Старшин і головного отамана, себто гетьмана, вибіралось. Це нам посвідчує історія і про це нарід сотворив собі навіть пословиці: „Терпи козаче, отаманом будеш".

На церковному полі ми теж бачимо демократичні змагання. Ми знаємо, що в часах істнування нашої церковної митрополії наш нарід (духовники і міряни) вибирав собі свій церковний провід. Демократичні змагання в українській церкві ми бачимо ще також після Берестейської Унії 1596 р., про що нам свідчить от хочби убийство Йосафата Кунцевича 1621 р., якого, гейби на кпини, греко-католицька церква в недавніх часах піднесла до гідности святого.

Дальшими демократичними проявами в нашому життї можнаб уважати організації церковних брацтв, які відіграли чималу ролю в нашому громадському життю.

Речником демократичної думки в часах перед великим повстанням Хмельницького можнаб сміло назвати Івана Вишенського та Транквіліона Ставровецького.

Підчас повстань Богдана Хмельницького ми також бачимо державницькі стремління народа збудувати собі демократичну державу, державу вольну, „без пана і жида". Ціле море селянської маси ми бачимо в кровавих боях, які, як ми знаємо з історії, не відбудовують української держави лише тому, що Хмельницький, на жаль, не хотів прислухатися як слід до говору й бажань української „черні".

Хмельницький мав нагоду, опершися на широкі верстви українського народа, збудувати в Европі найсильнішу, українську державу й стати освободителем українського народа. Тому, на жаль, що Хмельницький не доцінив елементарної сили української „черні", завалилась українська держава.

Нарід в своїй устній словесности не зовсім то з піетизмом згадує великого гетьмана.

„Ой Богдане, Богданочку,
Якби була знала,
У колисці придушилаб,
Під серцем приспалаб...

жаліється Ненька Украіна на Хмельницького. Вона жаліється тому на нього, бо він знехтував домагання „черні" і пішов на зустріч малій клясі старшин.

В добі цілої гетьманщини можна знайти чимало прогріхів супроти кличів демократії, яких вислідом було те незавидне положення нашого народа, в котрому він довгі віки простогнав.

Взявши вже новійші події під розвагу, часи Кирило-Методіївського братства, Шевченка, Драгоманова, а опісля часи замученого життям Франка, нам не трудно прийдеться сконстатувати змагання кращих синів України до демократії.

(Дальше буде).

І. Окунев.

ВІДЬМА.

(Оповідання з російського села).

Наша околиця лісиста й дика, довкола гуща й мочарі, а посеред лісів, у кітловині лежить село Грешнево. Ціле воно задимлене страшно, як їх курні хати, і чорне. Люде тут самі смоляві й вуглярі, просякнуті гірким димом аж до шпіку костий. Чужинців у Грешневі не люблять, бояться, глядять на них недовірчиво з під лоба й оминають розмову з ними. На весну кинулася була якась зараза між людьми. Бог зна з чого вона кинулася людям у жолудках... але йшла з них кров і вони вмірали. З міста прийшов лікар і сказав:

— То бігунка. З лихого відживлювання. Я вас буду лічити.

Але люде, чорні від вугляної саджі (лише зуби й зіниці білілися), слухали нахмарені, глядїли похнюплено на лікаря й говорили:

— Він прийшов вигубити нас.

І ніхто не пішов до лікаря. Тому, що тут не було нішо, лікар відїхав. А люде казали лічитися бабі Маряні. Жила вона на кінці села, на скраю ліса, у вохкій хаті. До старої ходили теж дівчата, коли на вечерницях придбали живіт. Ночами крадьки заходили до неї, а вона зганяла їм плід веретеном. Потім бувало таке, що „виличена" дівчина качалася в горячці, вибалушувала очи, мучилася в смертних судорогах. Тоді знову кликали Маряну. І вона приходила — лячно дивитися — з корчастими сивими бровами над жевріючими очима, з вишкіреним жовтим зубом, гостре лице вкрите сіткою морщин — і шептала щось і плювала на умираючу дівчину. І дівчина ще більше вибалушувала очи й умірала. Червінку, яку лікар назвав дезинтерією, лічила бабуся Маряна кінською сечею, в якій вимочила якесь зілля. А як вимерло пів села, пошесть сама устала. Баба Маряна вдаряла закарлюченою палицею в землю, похитувала сивою головою й казала:

— Колиб не я, ви всі вимерли би. Я закляла пошесть.

Після лікаря приїхало якихсь два автомобілем до Грешнева. Один в окулярах, виголений, другий у шкіряній куртці. Люде обступили самохід, оглядали машину і незнаних людей та вертіли носами. А найстарший, дядько Антип (борода в нього по срібний филястий поток), відважився, підійшов, поглядав з під лоба й спитав:

— Ви певно за податками приїхали, товариші горожане?

Той в окулярах засміявся, постукав у велику скриню, що стояла на самоході й сказав:

— Ви не вгадали, дядьку. Покажемо вам образи й матимемо відчити, з чого береться дизентерія і як її позбутися.

Люде не вірили, щоби задля такої дрібниці можна мандрувати 70 верстов і похитували головами. Антип погладжував себе по срібній бороді й сказав тихо:

— Бачите, люде, не дайте пускати собі блахмана... Той в окулярах, то хитра птиця.

Вечером шкільний сторож витарахкував бучком у віконниці:

— Горожане, до школи, відчит про дез... тьфу до чорта, годі й вимовити.

До школи прийшли всі Грешнівці. Навіть Кондратій піп, потрудився. Затемнили кімнату. Той в окулярах показував на полотні щось таке, що кишіло, а той у шкіряній куртці пояснював:

— Товариші, отсе бацилі бігунки.

Але люде однодушно кричали:

— Брехня! Обман! Чому ви затемнили хату? Зробіть світло!

А між тим гомонів піп басом:

— Перед молитвою бацилі також мусять утікати. Ні кроку без молитви, горожане!

— о —

Але після відчиту вихваляли Грешнівці гостей.

— Бачите? Тепер ми вже зовсім зрозуміли бацилів.

Рушили за автом і допитувалися:

— Скажіть, товариші, чи скоро привезуть у село дешевий перкаль?

Дядько Антип закліпав очима й поставив дразливе питання:

— Ми маємо тут у селі жінку, Васьона називається, вона недужає падавкою. Як то розуміти? Чи то також від бацилів?

Той в окулярах пояснив, з чого береться падавка. Селяне вдали ніби зрозуміли зовсім а потім знову говорили:

— Товариші, привезіть нам дешевого перкалю у село.

А як авто щезло, сказав старий Антип:

— Вже поїхали бацилі. Вони добре знають брехати. Та хто чував, щоби чоловік мав умерти від якось тої дрібноти...

Тут роздався басовий голос попа Кондратія:

— Молитися треба, горожане, гаряче молитися. Добрий Бог може також бацилі знищити.

І люде знову лічилися в баби Маряни, і щодня піп Кондратій відпроваджував когось на цвинтар, аж похоронили пів села. Потім пошесть зникла.

— о —

Васьонин чоловік помер на червінку. Баба Маряна лічила його кінською сечею, але нішо не помогло. Кондратій читав Службу Божу за одного рубля, але за відпровадження на цвинтар зажадав три рублі. Васьона не могла заплатити, тому сама пішла за домовиною.

Був хмарний день. Мрачило. На вохких цвинтарних хрестах сиділи надуті ворони. Васьона голосила, але не плакала, тай думала про бабу Маряну. Шкода того полотна, що дала їй.

Поміж гробами показалася сіра хустка бабусі. Збирала зілля. Підійшла ззаду до Васьони, побачила її синю хустку і торкнулась її:

— Скупердяго! — сказала вона закусивши губи. — Хустини жалко було тобі, тай за те помер твій.

Васьона глянула скоса запаланими очима й сердито скрикнула:

— Забірайся мені з очей, відьмо. Через тебе помер Микита!

Стара засичала, сплюнула; пішла погрожуючи пальцем:

— Не будь занадто сміла, жінко... Я знаю таке слово, що може знищити тебе.

— о —

Сумна пішла Васьона з цвинтаря. Їй зробилося недобре, голова тяжка, в ухах наче молотами вдаряло. Все їй було так перед епілепсією.

В церкві правилась Служба Божа. Васьона стояла посеред народу й слухала грімкого голосу священика. Заносило квасом від сирих кожухів, оливою й свічками. Васьоні зробилось недобре.

Вона захиталась, впала на землю й схопили її судороги. Почорніла, з піною на устах, вилася й кричала.

Обступили її люде. Знали, що правда, що вона недужає на падавку, але нараз сказав хтось одно слово і вже зашуміло в тісноті.

— То з вроків...

Старий Антип стояв опершись на палицю, на ногах личаки, станув широко, глядів на Васьону й сказав:

— То баба Маряна вчинила їй то. Я сам бачив, як вона йшла за нею на цвинтар.

Хтось иниший говорив:

— Ах... то баба Маряна! Від неї також тамта зараза. Дайте сюди цю чарівницю!

Але тут перебив священик:

— Ні, люде, не можу допустити на таке у церкві!

А старий Антип:

— Краще буде, як понесемо Васьону до неї. Вона зачарувала жінку, хай тепер так зробить, щоби було добре.

Піднесли жінку. Вона кидалася, харчіла.

Кількох людей побігло вперед до хати баби Маряни. Поволікли її на майдан перед школою.

— Зроби з нею так, щоби було добре, відьмо, а ні то вбємо тебе!

Баба задріжала. Зпід хустки визирали пучки сивого, нечесаного волосся. Вона вибелькотала:

— Що хочете, люде добрі? Я нішо не знаю, нішо не можу...

Учитель Андрій Іванич крикнув із порога:

— Люде, що ви робите? Дайте спокій Васьоні. Нікого на світі не можна зачарувати. Вона хора на падавку.

Та ніхто не зважав на учителя, лише Антип погрозив йому палицею:

— Не мішайся, Іванич, а то й тобі попадеться!

Закинули старій петлю на шию.

— Відчаруй її, чортице!

Маряна впала на коліна, хрестилася, присягалася:

— На хрест святий, людоньки добрі, я не винна. Я нішо не можу зробити.

— А зачарувати вмієш?

— Нішо не вмію. Признаюся, що я обманювала вас.

— Брешеш! Від тебе пішла також пошесть. Гей, люде, беріть-но її, розвяжіть їй язика. Вона мусить говорити — кричав старий Антип.

Принесли ціп і давай ним бамбувати.

— Відчаруй її, кажуть тобі, а ні то буде зле...

Тимчасом Васьона прийшла до себе. Сиділа на землі й гляділа несвідомо довкола себе. Але люде не зважали на неї. Били жінку як навіжені, наче пяні. Серед тупоту чобіт, гамору, свистів і криків не було чути зойків старої.

Лежала побита, але ще свідома й стогнала:

— Людоньки, стійте: Я буду говорити.

— Стійте, — сказав Антип. — Стоп! Баба хоче говорити.

Перервали самосуд. Стара чипіла на землі й стогнала:

— Люде добрі, не вбийте мене. Скажу вам щиру правду.

— Говори, відьмо!

— Я нішо не знаю. Я обманювала нарід. Кажу як на сповіди. Пустіть мене, людоньки, вже ніколи не зроблю того.

Карпівна, висока жінка, взялася за підбоки, нахилилася над бабою й загуділа:

— А хто зігнав зі світа мою дитину? Самаж ти взяла тоді мое полотно, щоби дитина виздоровіла. Чи пригадуєш собі?

— Дитина сама зі себе занедужала й сама з себе була здорова. Присягаюсь, я з тим не мала нішо до діла — присягалася й стогнала баба. — Нарід вірив мені, бо я використовувала його. Вже більше того не зроблю.

— Васьона прийшла до себе, — сказав хтось із товпи.

Васьона піднялася, біла як стіна.

— Давайте сюди Васьону, — кричав Антип.

Хору привели близше.

— Скажи, Васьона, що вона зробила з тобою. Доторкнула-

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДЕЩО ПРО ЦЕНЗОРІВ.

Ніхто так добре не знає, що це є цензура, як ми, Українці, що жили під австрійсько-польським ярмом і ті з нас, що читають старокраєві часописи, що виходять під польською або румунською окупацією. З початком панування Польщі у Галичині діставали ми краєві часописи, які до половини світили білими латками, тобто сконфіскованими місцями. З початку писав ще часопис, що ся біла латка, то сконфіскована цензором стаття, але опісля й се заборонили і толу лишилися самі білі латки. І спитає неоден з Американців, українського походження, хто сміє заборонювати писати часописови правду, або про кривду, яку терпить нарід? Заборонюють це цензори, яких установляє дана влада. А влада заборонює писати тому за кривди, які терпить нарід від неї, щоби він не бунтувався, але терпів і був покірний владі. Сю цензуру заводять звичайно окупанти, що заняли чужий край і панують над тим краєм, проти волі його мешканців. Заводять цензуру також і деякі партії, що дістануться силою до влади й не хочуть, щоби нарід довідався, як дійшли вони до влади. Окупаційний цензор конфіскує усьо, що не подобається владі, а коли редактор мимо того випустить часопис, не викинувши сконфіскованих уступів, тоді ґазету замикають, а редактора пхають до „холодної”. А замикають його за те, що мав відвагу станути в обороні свого рідного народа й сказати гнобителям правду в очі. І неоден з наших редакторів, що ведуть свій нарід, мов ті полководці до красшої будуччини, сидів вже чи то в польськім, чи румунськім кримінали. І думавби хтось, що таких цензорів мають лише так звані буржуазні держави, будьто монархії, будьто республики. Має однак таких цензорів і большевицька влада, яка зове себе „найсвобіднійшою владою на світі”. Ота влада, щоби своїх цензорів дуже не обтяжати роботою, взялася до таких способів, про які ледви снили т. зв. буржуазні держави. Заборонила вона раз на все видавати часописи, що не є большевицького напрямку, без огляду на те, що вони думають писати. І так у Совітськім Союзі маємо днесь лише часописи, які видає правительство! Як колись царська Москва не дозволяла на видавництво українських часописів і книжок, так і тепер не дозволяє червона Москва видавати таких часописів і книжок в українській мові, яких сама не видає, тобто які не є нею цензуровані. Боїться-ж вона тому, бо має, як то кажуть „масло на голові”; знає вона, що Українці не погодяться на те, що їм диктує Москва, без огляду на те, чи це царська чи червона. Та не лише під окупантами є цензори, що не допускають до писання про кривди українського народа і боїться, щоби нарід не довідався правди. Такі цензори є між нашою іміґрацією в Америці, одначе їх не наставляла держава й тому не мають вони собі до помочі державного кулака. Вони радіб конфіскувати все, що їм не під лад, але на їх жаль, а на нашу радість їх руки за коротенькі й тому їх робота кінчиться лише на словних чи письменних заборонах, щоби не читати тих часописей і книжок, які вони не видають. Та тих заборон слухають лише немногі, бо для розумніщих ті заборони є якраз заохотою читати те, що „свої цензори” забороняють.

Однак нарід не такий вже темний, як усяким цензурникам здається. Він вже поволи приходить до розуму й тому не вірить, що вівця може бути щасливою в союзі з вовком, а нарід в союзі з окупантом, без огляду на те, чи той окупант хоче панувати над народнім тілом, чи над його духом. Нарід знає й стремить до того, щоби позбутися окупантів, позбутися чужої влади а тим самим і чужої цензури й стати самим господарем у своїй хаті, бо тільки у своїй хаті „своя правда і сила і воля”!

Никола Костів,
Озон Парк, Н. Й.

От де наша батьківщина,
Де наш край — родина;
Рідні собі, як брат—сестра,
Галич — Україна.
Климкович.

ся твоєї хустки?

— Доторкнулася, — прошептала безкровними устами.

— Чарувала?

— Загрозила, що зробить мені кінець. Казала, що знає таке слово.

Стара знову перехрестилася й простогнала:

— Ах, дітоньки, я брехала. Ця хустка завернула мені голову. Васьона повинна була дати мені її.

— Заведіть її до ріки! — приказав Антип.

—o—

Учитель пробився через товпу до баби й підняв руку в гору.

— Вважайте, горожане, слухайте!

Товпа стихла й ждала, що скаже вчитель. Всі думали, що він своєю ученістю хоче видусити слово зі старої.

— Слухайте горожане, — почав учитель. — Ви надармо мучите цю бабу. Вона обманювала, вихісновувала вашу несвідомість. Вона не знає „відчаровувати” й взагалі ніщо не знає.

Старий Антип схопив учителя за плече:

— Твоє діло вчити хлопців. Тут ти ніщо не розумієш. Чи правду кажу, люде?

— Правду кажете, — загоміла товпа.

Учитель старався перекричати товпу. Його не слухали. Поволікли стару.

Понуро гляділо сіре небо. Понуро хвилювалась брудна вода в ріці. Юрба сірою масою посувалась до ріки.

Двох чоловіків схопили стару й розмахали нею у воздусі. З розчепіреними руками й ногами полетіла воздухом і впала на воду. Вода закрила її, розійшлися круги. Потім вода знову розступилася й на поверхні зявилася голова й плечі старої баби. Вона була по груди в воді й просила:

— Людоньки, не карайте мене, я невинна.

Страшно було глядіти на неї. Сиве, мокре волосся поприлипало до чола й спливало на плечі. Одяг звисав їй шматками. Широко розняті очи гляділи без життя. Уста жалібно ловили воздух.

Товпа заніміла. Почалось отверезіння. Високий, рудоволосий селянин (лице його наче в горіючому гнізді бороди) підійшов до води й подав старій руку:

— Вилази бабо... ну!

Вона хопилась слизкими, покривленими пальцями руки його й вийшла з ріки. Харчіла, виглядала така маленька, сіла над берегом, у калабані води, що спливала з неї й знову простогнала:

— Не вбивайте мене, я вже більше не буду.

— А чорт тебе побери! — сказав рудий тай пішов, не оглядаючись.

За ним пішла товпа, мовчки, роздумуючи. Беріг осамотів. Баба охкала. Потім дальше порачкувала, сіла й заговорила наче собака. Її сухий пястук грозив відходячим:

— У-у! ви вбийники, ви душі викривлюєте! У-у!

З російського переклав **М. Тр.**

Гейже, хлопці, годі спати!
Час прийшов — пора вставати,
Пора встати — працювати,
Братів темних научати;
Пора, брати, всім на працю,
Я од праці щасте бачу!
О. Кониський.

ЧЕТВЕРТИЙ КОНҐРЕС ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ

(ПРОТОКОЛ НАРАД).

ВІД АРХИЕПИСКОПА ІВАНА ТЕОДОРОВИЧА.

Любі во Христі Брати та Сестри, Члени Конґресу!

Мною доручено Високопреподобному о. Протоєрею Володимиру Каськову передати на Конґресі Обєднання ту суму пожертв на допомогу жертвам повені в Рідній Краю, яка була зібрана в довіреній мені Єпархії.

Користаю з тої нагоди і шлю щирий привіт Конґресови з побажаннями самих найбільших досягнень в праці Конґресу. Нехай Конґресови дійсно пощастить обєднати Дітей Рідної Землі тут на Землях Злучених Держав і направити їх по правдивій і корисній дорозі.

Господне Благословіння нехай буде над учасниками і працею Конґресу.

В залученню чек на $1268.27.

ВІД Д-РА ОСТАПА ГРИЦАЯ.

ПРИВІТ

ОБЄДНАНИМ УКРАЇНСЬКИМ ОРҐАНІЗАЦІЯМ В АМЕРИЦІ, З ПРИВОДУ IV КОНҐРЕСУ ОБЄДНАННЯ.

1.

Колись то, колись то бездольнії діти
Прадідню Землю працали-кидали,
Бо Галицький Край той став тьмою
[темніти,
І смуток на душі їм клався, як скали.

Кругом золотились лани хлібородні,
Лани України — найкрасшії в світі.
Таріднії діти блукались голодні,
Проміннями долі ніколи не гріті.

Хилялись невольні в крівавому поті,
Кервою росили лани животворні,
Від вічної муки в смертельній роботі
Ходили як тіни, змарнілі і чорні.

Та хліб, що їм Мати-Землиця родила,
Брав цісар і дідич за лан і податки,
У вік грабувала край панська насила,
А людям під ноги—нуждарські остатки.

А з паном і Жид ссав всю кров хлібо-
[роба
І гадом вжирався в поля злотосині,
Ішли в кіхті Юди і поле й худоба,
А люде на жебри у драній свитині.

І в гоpесній смуті невольницькі діти
Зібрались за море — ген-ген далиною.
А може за морем ме-сонце ясніти?
А може й там стане їм світ вітчиною?

2.

І сонце зясніло! Всміхнулася доля —
Бездольні новеє життя сотворили!
В Америці краю, де вольная воля,
Одужали душі, воскресли їм сили.

Нова Україна зродилася в далі,
Мов здвигнена з моря — без хлопа і
[пана.
Сини її духом обнови удалі,
І всім Україна — їм Матір кохана.

Всеціло у труді, у спільнім змаганню,
В Обєднанню гурт їх Землі своїй слу-
[жить,
Прадідній, що ген там, в оковах, в під-
[данню,
У галицькім пеклі орлицею тужить.

Та ріднії діти, хоч ген і за морем,
Всі тямлять, що Матір в оковах неволі.
Люблячо співчують з усім її горем.
Жертвенно ратують свій Край із не-
[долі.

Всеспільно у труді, в одному змаганню,
В Обєднанню гурт їх зєднавсь для на-
[роду.
І двигнувсь могутньо в великім воз-
[станню,
Во благо свойого, вкраїнського роду.

О браття за морем, сини України,
Вітайте зі святом великого Збору!
Стяг Злуки Народу Ви двигніть з руїни
І світлом зясніте над тьмою роздору.

Єднайте весь нарід в сімю, у громаду,
Єднайте всі маси робучого люду!
Архангелом вдарте в кириню і зраду,
І станьте як велит визвольного труду.

Відень, в жовтні, 1927.

ПРИВІТ ВІД НАШИХ БРАТІВ ЛЕМКІВ З РІДНОГО КРАЮ.

(Надійшов по Конґресі).

Дорогі Земляки!

Підписані Товариства в Сяноці витаємо Вас щиро іменем Лемківщини з нагоди конґресу, желаємо Вам якнайкрасших успіхів Вашої поважної наради, та рівночасно прохаємо присвятити кілька хвиль і нашій пекучій справі.

Справа ся, се справа закупна площі та будови Українського Народного Дому в Сяноці на приміщення школи і бурси та наших товариств. Як живеться нам в старім краю, специяльно на Лемківщині, про те напевно знаєте.

Війна та страшні наслідки війни, та неурожай і повени склалися на се, що і „богатий” Лемко не має під весну куска хліба для себе і рідні, а бідний, то і цілий рік без хліба.

Давні зарібки устали, а нових місць зарібку майже нема; границі замкнені до виїзду в світ.

Та годі сидіти безрадно з заложеними руками і дивитись на ту руїну і нужду.

Мусимо стреміти до здобуття ліпшої долі власними силами.

Ідучи за приміром инших народів постановили і ми понести кличі культурного і господарського відродження на Лемківщині.

Сего мусимо доконати.

Роботу ми ведемо і у нас зачинає розвиватись життє народне, повстають вже на Лемківщині кооперативи, читальні, а декуди Луги і Соколи, та Кружки Рідної Школи, одначе їх на разі ще за мало.

В тій народній праці, в тім святім ділі поможіть нам, дорогі земляки.

Ходить о се, щоби в кождім селі були люде ідейні і фахові. Сих людей треба доперва виховати і то у своїм приміщенню, та своїм окруженню.

Ані своєї хати, ані бурси, ані школи в Сяноці не маємо і через се справа народна надзвичайно терпить.

В наслідок нашої бідности в краю ми не годні без допомоги виставити твердині народної, Українського Народного Дому.

Знаємо, що у рядах членів Вашої Орґанізації є богато уродженців з Лемківщини, яким не байдужа судьба сеї послідної.

Ми знаємо, що і знакомі тих послідних цікавляться живо долею наших зелених гір і всім живійше серце забється на вістку, що на Лемківщині почалося велике діло відродження.

Землякам сим не тяжко буде причинитися бодай невеликою жертвою до скоршого здійснення нашого діла.

Впрочім вже пливуть жертви з Нового Світа на Український Народний Дім в Сяноці.

Прийміть отже дорогі земляки, нашу щиру подяку за надіслані нам до тепер допомоги. Не жалуйте нам гроша і на будуче; будьте певні, що кождий гріш буде ужитий на святе для Вас і нас діло.

Кінчимо з проханням до Хвальної Президії подати зміст сего письма до відома всіх присутних, та заохотити їх від себе до розвивання якнайширшої і якнайскоршої акції в хосен Лемківщини та посередно цілої нашої Батьківщини.

Сянік, дня 14. жовтня, 1927.

Комітет Будови Українського Народного Дому Філії Просвіти в Сяноці: Болеслав Шуткевич, голова; др. Константинович, секр.

Філія „Просвіти” в Сяноці: др. В. Блавацький, голова, В. Подубинський, секретар.

Філія Краєвого Тов. господ. „Сільський Господар” в Сяноці: о. П. Андрейчик, місто голова, Василь Ваврик, за секр.

Лемківський Союз Кооперативний: др. В. Блавацький, др. Висоцький.

Читальня Просвіти в Сяноці: о. Микола Дудар, голова, Василь Микула.

Кружок Укр. Педаг. Товариства в Сяноці: др. Константинович, голова, Стефан Цар, секр.

Філія Союза Українок в Сяноці: Ольга Габлова, голова, Ольга Хлопік.

ПРИВІТ, ВИГОЛОШЕНИЙ ДЕЛЕҐАЦІЄЮ ЛИТОВЦІВ.

Виголосив Предсідатель делеґації д. Казис Відікавсказ в „мові наших спільних ворогів”.

GRATULACJA KONGRESOWI OBJEDNANIA.

Bracia najdrożsi, — dzieci Daniły,
Jeszcze marzenia się nie spełniły
Wasze, lecz to nic — walczcie,
[do końca...
To i Wam wzejdzie wolności
[słońce...
My z wami, Bracia, jak czas na-
[stanie,
Pójdziem pod mury nawet Pozna-
[nia,
Lacha wypędzim z Wilna i Lwo-
[wa;
Sarmata dotknie klęska Hiobo-
[wa...
Polska, mnie wierzcie, w swej
[krwi utonie...
To Wam zaręczam ja, z pod Po-
[goni
Szermierz cnej Litwy, Syn Giedy-
[mina...
Którego nawet czci Ukraina,
Gdyż oswobodził ją od Tatara;
Więc między nami przyjaźń jest
[stara.
Litwin i zacny Syn Ukrainy
Są niby bracia jednej rodziny.
Więc razem; Bracia, walczmy z
[Lachami,
Którzy wspólnemi są nam wroga-
[mi.
Nam Wilno wzięli — Wam Lwów
[porwali
I kajdanami Was okowali...
Lecz mniejsza o to — my ich
[zdruzgoczym
I Waszą wolność niebawem zo-
[czym.
Więc niechaj żyje i Ukraina,
Jak Litwa, nasza droga „witczy-
[na”
I niech czemprędzej zrzuci kaj-
[dany
Kraj, przez Szewczeńki wprost
[ubóstwiany...
Wiec gratuluję ja Objednania
Kongres — wolności Waszej
[switanie,
Ja, Litwin, skromny Litwy „kank-
[klista”*),
Niech przyjaźń nasza będzie wie-
[czysta.
Z czasem niech Litwa i Ukraina
Będą, jak byli za Giedymina —
Jedną imperją — wspólną oj-
[czyzną,
Naszą i Waszą ojców spuścizną.
Niech znów żyć będziem razem,
[jak bracia
W jednej ojczyznie, jak w wiel-
[kiej chacie
I niech w niej zabrzmi: — „Wa-
[lo”!!!... Litwinów
I: — „Sława”!!!... głośno cnych
[Ukrainów.
A naszych wrogów, kto by nie
[byli...
Buta, potęga niech się rozpyli
W nicość, lub niech się oni na-
[wrócą
I nas ciemiężyć, gnębić porzucą.

*) Kanklista — lirnik.

Осібно зложив ще привіт Конґресови від імени литовського робітництва гром. Байрунас.

Гром. Відікавсказ підніс, що в останній хвилі зістала перешкоджена п. Людвика Баравскене, яка мала рівнож прибути на Конґрес і зложити привіт від литовського жіноцтва, який вона передала на письмі:

ПРИВІТ ВІД ЛИТОВСЬКОГО ЖІНОЦТВА.

Чесні Брати Українці! Я Литвинка, членкиня Римо-католицького Литовського Жіночого Союза в Америці, маю честь поздоровити Ваш Конґрес з припоручення і в імени моїх сестер. Ми, Литвинки, просимо весь час Всемогучого Бога, щоб поблагословив Ваш пречудний край, Україну, свободою. Ми желаємо Вам, щоби в Вашій боротьбі о незалежність України кожда українська жінка стала Юдитою України і щоби вміла в потребі так за Україну згинути, як згинула героїня і мучениця бл. п. Ольга Бесарабова.

Будемо раді, коли ті наші щирі желання, зложені на руки Конґресу, дійдуть до наших українських сестер.

ПРИВІТ

від Жіночого Відділу Демократичного Клюбу в Ню Йорку.

Витаємо Шановних Делеґатів на Четвертий Конґрес Обєднання. Рідна Земля наша в нещастю. Голодні і босі простягають до нас руки. Радьте і знайдіть спосіб, як їм допомогти. Ми витаємо Вас і своїм привітом хочемо додати Вам духа і завзяття, а витаємо Вас не тільки словами, але й чеком на $50, які пересилаємо Вам з каси нашого Товариства як жертву, призначену для допомоги потерпівшим від повені братам на Західній Україні.

Жертви збираємо далі, як і збираємо одежу, яку перешлемо прямо до краю. Колиб хто хотів нам допомогти в збірці одежі, хай шле її на адресу: Український Демократичний Клюб в Ню Йорку, 59 St. Marks Place, New York, N. Y.

Зі щирим привітом!

За уряд: Юлія Ярема, предс.

ВІД СІЧИ (демократичної) ІМ. КИРИЛА ТРИЛЬОВСЬКОГО В ШИКАҐО, ІЛЛ.

Впов. Панове Делеґати!

З нагоди Ваших братерських щирих нарад над орґанізованнем і обєднаннем Українців і Америці в ціли несення помоч нашим братам і сестрам в рідному краю — прийміть вислів нашої радости, вдоволення запевнення, що будемо іти солідно з Вами і попирати Ваш великі змагання.

Ми оцінюємо працю Обєднання і його дотеперішнього Заряду, а особливо ми вдячні мусимо бути Обєднанню бодай за се, що вовно раз в раз апелювало й пригадувало нашій еміграції про се, щоб ми не забували за свій рідний край. І се вже має велике значіння, бо инакше наша іміграція булаб в тім напрямку зовсім заспала.

Радьтеж, Панове Делеґати, на добро нашого народу — а ми бажаємо Вам якнайкращого успіху і віримо, що скорше чи пізнійше весь загал наш зрозуміє велику потребу „Обєднання”.

ЗАКЛИК

ДО ВСІХ ЛЕМКІВ СЯНІЦЬКОГО ОКРУГА В АМЕРИЦІ.

Хоч лютий ворог, Поляк, загарбав нашу праідну землю й має на меті поробити з нас Поляків при помочі страшних переслідувань, то однак не зломив ще нашого духа й не спинить нашого культурного розвитку. Зі звітів у американських часописах знаємо, що в послідних роках почали у Галичині будувати Укр. Народні Доми майже у кожнім селі і то за гроші американських Українців.

Сянік також не остав позаді, бо і там завязався комітет будови Українського Народного Дому. Комітет закупив вже площу під будову сього дому. У тім домі буде міститися Промислова Школа й Бурса. Дуже се гарний плян, одначе його виконання залежить від помочі американських Українців.

Не перечу, що конечно потрібною є поміч потерпівшим від повені. Однак не треба забувати і про поміч на будову Народного Дому для сяніцьких Лемків.

Тому кожний, що походить з сяніцької землі, повинен скинути хоч найменший даток на будову такого дому. Кожний, хто займеться такою збіркою, зробить велику поробу для загалу народу, бо докине бодай одну цеголку до будови української держави.

Відношуся проте з просьбою до усіх Лемків, щоб у кожній місцевости занялися збіркою й допомогли виконати намірену роботу та помогли зробити Сянік осередком культурного й просвітного руху нашої Лемківщини.

Степан А. Пельц.
Від Комітету Будови Укр. Народного Дому у Сяноці.
До ВП. Степана Пельца, у Найлс, Огайо.

Комітет Будови Українського Народного Дому в Сяноці посвідчає відбір чека на суму 12 долярів і дякує Вам за те, що занялися збіркою між селянами Вороблика королівського і Вороблика шляхотського й між своїми знакомими.

На збірку зложили по $1.00: П. Буряк, С. А. Пельц, О. Опалка, М. Турковський, В. Ільчишин, К. Каршневич, А. Богдан; по 50 ц.: М. Бурка, С. Зубик, П. Зубик, Я. Сінявський, П. Яклів, С. Гнатів, Т. Опалка, М. Зошак, Ф. Опалка, І. Струс; по 25 ц.: В. Ткач, Т. Олексяк і В. Степаночак.

Разом зібрано $12.75, при чім стверджується, що після листа Вашого доложили Ви ще 25 ц. на посилку.

Тепер по купленню площі під будову перешлемо Вам фотографії площі й дому, в якім має міститися Народний Дім, Школа Промислова і Бурса й в недовзі помістимо таку відозву з фотографіями у всіх наших американських часописах.

Дякуємо Вам за труд і поміч і просимо завязати сталий Комітет Будови, бо лише спільними силами визволимося з ворожих кайдан.

За Комітет Будови Українського Народного Дому Філії Просвіти в Сяноці:
Болеслав Шуликевич, голова;
Др. Володимир Константинович, секретар.

П. С. Всі листи до Комітету прошу адресувати:
Др. Володимир Константинович, адвокат, Сянік, Галичина, Польща.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

КЛІВЛЕНД, О. Тов. ім. Ів. Франка, від. 334, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться дня 18-го листопада, о годині 12.30, в гали Укр. Нар.Нар. Дому. Проситься усіх членів прибути на збори, бо є важні справи до полагодження. Члени довгуючі як не прийдуть на збори, будуть виключені з товариства і Союза. — В. Репужинський, голова, Ілько Лазірко, кас.; Н. Задерецький, секр. фін.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. князя Данила, від. 356, повідомляє, що звичайний мітінґ відбудеться о 2-ій годині пополудни в неділю, дня 13. падолиста, в гали Укр. Громади, 3322 North Lawrence St. Є богато важних справ, котрі мається полагодити. Не явившийся член заплатить кари 1 дол., а урядник 2 дол. — М. Долинний, пр.; В. Скольський, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. М. Грушевського, від. 219, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, дня 12. падолиста, о год. 8-ій вечером під ч. 179 Корт ул. Обовязком всіх членів прибути на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. — В. Коритко, пр.; С. Шіпка, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Укр. Тов. Дністер, від. 310, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться дня 13. падолиста, о год. 4-ій пополудни Проситься членів прибути, бо є важні справи до полагодження, як справа балю і инші. Проситься членів, щоби троха ліпше подбали для Товариства і У. Н. Союза та прийшли на мітінґ з новими членами. Мітінґова гали під ч. 726 Leonard St., Greenpoint. — М. Федас, І. Стороняк.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Дмитра Вітовського, від. 375, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться дня 13. падолиста, в неділю, в 1-ій годині по полудни в Січовім Домі, 717 Френклін ул. Проситься всіх членів прибути на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Члени, котрі ще не є членами У. Н. Союза, нехай прийдуть вписатися; вступ безплатний до Тов. і У. Н. Союза. Також родичі повинні вписати свої діти. — І. Найда, предс.; М. Бойко, секр. Т. Паращак, кас.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Запорожська Січ, від. 251, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться дня 13. падолиста, в неділю, о 1-ій год. пополудни, в школі парафіяльній при Вест 7-мій ул. Проситься всіх членів явитися на сей мітінґ, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости на сім мітінґу, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Іван Жолопчук, секр.

ВІЛМІНҐТОН, ДЕЛ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 247, повідомляє всіх членів, що місячний мітінґ відбудеться в четвер, дня 17. листопада, в домі шкільнім. Проситься всіх членів явитися на мітінґ, бо є деякі справи до полагодження. Буде здавати справозданне делеґат на Четвертий Конгрес. Будемо збирати жертви на потерпівших від повені на нашій рідній Україні. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Петро Сасс, секр.

ГЕРКІМЕР, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 192, дає до відома своїм членам, що дня 16. жовтня 1927 р. відбувся у нашім товаристві надзвичайний мітінґ, на котрім перейшла ухвала, що коли член не заплатить своєї належитости на час, або не зголоситься до урядників, зістане суспендований. Тому взивається місцевих і позамісцевих членів, щоби платили свої вкладки на час. При тім повідомляється, що Романа Дмитрового принято наново на підставі статута § 306; помилка, яка зайшла межи урядниками і Дмитровим, залагоджена і вирішена членами і урядниками. — М. Політило, предс.; О. Ангел, кас.; Н. Німий, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорожська Січ, від. 388, повідомляє всіх членів, що збори, котрі мали відбутись в неділю, дня 6. падолиста, не відбулись з причини Свята Державности. Тому збори перенесено на слідуючу неділю, дня 13. падолиста, о год. 2-ій пополудни, в гали церковній. Пожаданим є, щоб всі члени прибули на збори, бо є дуже важні справи до полагодження. Проситься всіх членів, що забрали книжочки, щоб до неділі повіддавали до предсідателя. Члени, котрі еще не дали своєї датки на Сиротинець за 1926 р., зволять прийти на збори та заплатити. Неприсутний на зборах член заплатить кари 50 ц., а урядник 1 дол. — М. Дмитриків, писар.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Повідомляється всіх членів укр. зап. Тов. Дністер, від. 361, що збори відбудуться в суботу, 12. падолиста, в У. Н. Домі на концертовій сали. Всі члени обовязково повинні явитися на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Початок зборів точно о годині 8-мій вечером. — Мих. Олексів, рек. секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Надзбручча, від. 280, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 13. падолиста, о год. 2-ій пополудни при 618 Лакавана Евню. Обовязком кождого члена прийти на сі збори, бо є дуже важні справи до полагодження. — В. Бутинський, секр.

БРОНКС, Н. Й. Тов. Любов, від. 298, повідомляє своїх членів, що чергові збори відбудуться в суботу, 12. падолиста, о годині 8-ій вечером, в гали під ч. 1130 Савтерн Булевард, Бронкс, Н. Й. Проситься усіх членів прибути на час, а головно звертається увагу тим членам, що опустили минувші збори, щоб прийшли і вирівнали свої належитости. — А. Одайський, секр.

РАДІСТЬ МАТЕРІ.

Дивись! Підвелося маленьке,
Ступило крок, іде... іде...
Уста надуло рожевенькі
І руки витягло вперед.

Упало... Скривилось... Встає...
Знова іде! Сміліщі кроки...
Усмішка грає на устах
І погляд вдумливо-глибокий!

П. К.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Спростовання. — В звіті про „**Величаве Падолистове Свято**" в Ню Йорку пропущено згадку про п. Іванну Скубівну, яка виглядала так: „Акомпаніямент до всіх сольових і хорових точок спочивав в руках п-ни Іванни Скубівни, якій належиться не тільки признанне за її гру, але рівнож в такій самій мірі за той труд, якого вона не пожалувала підчас проб і концерту. Шкода тільки, що п. Скубівна не виступила ще з фортепяновим сольом, та ми певні, що буде ще до цего нагода другим разом".

КАЗКИ ЖИТТЯ.

В околиці Мантуї, в Італії, у містечку Сан-Марцельо помер сіньор Ганібале Тоскі, який прийшов до майна дивним способом. На одній вулиці в Неаполі, біля одного монастиря стояв від 19-го віку камяний стовп із французьким написом: „1-го мая кожного року, вранці год. 6. маю золоту голову". Довкола стовпа збиралось кожного 1-го мая ріжні люди, зблизька та здалека, і шукали. Але все, разом з їх головою, лишалось таке як і було, без золота. Коли багато людей обшукало стовп, инші почали думати над таємним змістом цього надпису. Але й тут нічого не додумались. Стовп стояв як таємний Сфінкс надалі й люди хутко прийшли до пересвідчення, що якись веселий доброді хотів собі зажартувати з майбутніх поколінь ласих на золото. У р. 1841 переходив мимо стовпа італійський волоцюга і сівши під стовпом задумався. Йому здавалось, що він найшов щось у своїй голові, встав і вернувся кілька місяців пізніще: 1-го мая. Там, де стовп кидав своєю головою далеку тінь, волоцюга почав копати і найшов жовнірський наплечник з 80.000 золотими франками. Чоловік, що найшов у своїй голові золоту думку, купив за ці гроші майно в Сан-Марцельо і прожив там спокійно до гарного віку — 99 літ.

СТОРІНКА З НАЙСТАРШОЇ КНИЖКИ НА СВІТІ.

Найстарша книжка, яка заховалася до наших днів, походить з 3350 р. перед Христом. Написана вона на папірусових листках в Єгипті а списані у ній науки про тодішні релігійні обряди та родинні звичаї. Між иншим на однім листку написано таку знамениту науку: „Якщо ти розумний чоловік, старайся про свій дім, люби свою жінку, живи її, убирай і прикрашай,— бо в тім має вона уподобання. Обсипай її пахощами, втішай її, як довго ти жиєш, бо добром вона є, яке повинно бути гідне свого власника. Не будь супроти неї жорстоким у поведенню. Радісним настроєм більше осягається ніж дикою силою. Свіжий є тоді її віддих і жваве її око, яке блестить у зеркалі. Радо хоче вона мешкати у твоїм домі й з охотою та любовію працюватиме у нім".

(З історії Веніґа).

ДІТОЧІ ТЕАТРАЛЬНІ КНИЖКИ:

МАЛИЙ ТРАГІК (5 осіб)	10 ц.
СЛІДАМИ ТАРАСА (8 осіб)	10 „
РУСАЛКА ДНІСТРОВА (7 осіб)	10 „
РІЗДВО МАРУСІ (6 осіб)	10 „
КОЗАЦЬКІ ДІТИ (8 осіб)	10 „
ДІТОЧЕ СВЯТО (7 осіб)	10 „
ЗБИТОЧНИК (4 осіб)	10 „
ТАРАС ДИТИНА (10 осіб)	10 „
ІМЕНИНИ ВЛОДКА (8 осіб)	10 „
СОНЯШНИК (9 осіб)	10 „
КОНИК СТРИБУНЕЦЬ (5 осіб)	10 „
ПЕЧЕРИ (8 осіб)	10 „
ЛІСОВА КАЗКА (12 осіб)	10 „
СУД СВ. НИКОЛАЯ (10 осіб)	10 „

Замовлення і гроші слати до:

ВІНОК НА МОГИЛУ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА (8 осіб)	10 „

„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ